
Fiscalitat autonòmica i local

PID_00250810

Ana María Delgado García
Rafael Oliver Cuello

Temps mínim de dedicació recomanat: 2 hores

Índex

1. Sistema tributari autonòmic	5
1.1. Activitat 3.1.1	5
1.2. Activitat 3.1.2	9
1.3. Activitat 3.1.3	11
2. Sistema tributari local	15
2.1. Activitat 3.2.1	15
2.2. Activitat 3.2.2	17
2.3. Activitat 3.2.3	19

1. Sistema tributari autonòmic

1.1. Activitat 3.1.1

ENUNCIAT

La Sentència del TJUE (Sala Primera) de 20 de setembre del 2017, Elecdey Carcelen, C-215/16, EU:C:2017:705, analitza la compatibilitat amb el Dret de la Unió del cànon eòlic establert per la Comunitat Autònoma de Castella-la Manxa mitjançant la Llei 9/2011, de 21 de març. Es tracta d'un cànon (tribut propi) que grava els aerogeneradors destinats a la producció d'energia elèctrica situats al territori de la Comunitat Autònoma. L'assumpte arriba al TJUE com a conseqüència de les qüestions prejudicials plantejades pel TSJ de Castella-la Manxa, en relació amb diversos litigis entre les empreses que exploten aquesta classe d'aerogeneradors i la Comunitat Autònoma que estableix l'esmentat gravamen. Les empreses demandants van pagar el cànon controvertit en els exercicis 2011 i 2012, i en van sol·licitar posteriorment la devolució per considerar que aquest era inconstitucional i contrari al Dret de la Unió. Aquesta sentència ens permet així reflexionar sobre l'adequació d'aquest tipus de gravàmens a les disposicions del Dret de la Unió, especialment pel que fa a les directives que resulten aplicables en aquesta matèria. Feu un comentari sobre aquesta sentència responent les qüestions següents:

- a) Quines són les normes del Dret de la Unió que resulten aplicables?
- b) Quines consideracions fa el TJUE sobre l'adequació del cànon eòlic a la Directiva 2009/28/CE, relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables?
- c) Quins són els arguments del TJUE en relació amb el cànon controvertit i la Directiva 2003/96, relativa a la imposició de productes energètics i de l'electricitat?
- d) En relació amb la Directiva 2008/118, relativa al règim general dels impostos especials, ha de respectar el cànon controvertit les normes harmonitzades en matèria d'aquests impostos o de l'IVA i tenir, a més, una finalitat específica?
- e) En conclusió, el cànon eòlic és conforme amb les directives de la Unió analitzades en aquesta sentència?

RECURSOS:

Capacitat
d'anàlisi

Comunicació
escrita

Habilitats
bàsiques
d'informàtica
tributària

Cerca
d'informació

Resolució
de
problemes

Treball
autònom

- Mòdul 3 dels Materials docents de Dret Financer i Tributari II.
- Guia d'Estudis 3 de Dret Financer i Tributari II.
- Normativa:
  - Llei Orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de Finançament de les Comunitats Autònomes.
  - Llei 22/2009, de 18 de desembre, de finançament de les comunitats autònomes de règim comú.
- Vincles d'interès:
  - Agència Estatal d'Administració Tributària (www.aeat.es): Normativa, informació tributària, Contestacions a consultes tributàries i Resolucions del TEAC.
  - Tribunal Constitucional (www.tribunalconstitucional.es): Jurisprudència constitucional.
  - Consell General del Poder Judicial (www.poderjudicial.es): Jurisprudència del Tribunal Suprem i dels Tribunals Superiors de Justícia.

Podeu consultar a continuació la solució i el procediment de resolució de l'activitat.

SOLUCIÓ¹

⁽¹⁾a) Aquesta sentència permet al TJUE analitzar aquest gravamen des de diverses perspectives del Dret derivat, tant des de les normes relatives a la protecció del medi ambient com des de les normes que regulen l'harmonització dels impostos especials. En aquest sentit, l'anàlisi de la compatibilitat del cànon autonòmic amb el Dret de la Unió es planteja tenint en compte tres Directives: a) la Directiva 2009/28/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'abril del 2009, relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables; b) la Directiva 2003/96/CE del Consell, de 27 d'octubre del 2003, per la qual es reestructura el règim comunitari d'imposició dels productes energètics i de l'electricitat, i c) la Directiva 2008/118/CE del Consell, de 16 de desembre del 2008, relativa al règim general dels impostos especials.

b) En primer lloc, en relació amb la Directiva 2009/28, el TJUE assenyala que la finalitat d'aquesta norma és que els estats arribin a assolir el 2020 una determinada quota mínima d'energia procedent de fonts renovables. Amb aquesta finalitat, l'article 3.3 de la Directiva estableix que els estats membres poden introduir diferents mesures dissenyades per a garantir aquesta quota. En particular, en l'article 2, paràgraf segon, lletra k, se citen, sense ànim exhaustiu, les mesures següents que poden utilitzar els estats membres («sistemes de suport»): ajudes a la inversió, exempcions o desgravacions fiscals, devolucions d'impostos, o fins i tot establir l'obligació de fer servir energies renovables. El TJUE assenyala que d'aquestes disposicions es desprèn que els estats membres tenen un marge d'apreciació respecte de les mesures que considerin adequades per a assolir els objectius de la Directiva. Com a resultat d'aquest marge d'apreciació podem assenyalar dues qüestions. D'una banda, que els estats membres no estan obligats a configurar aquestes mesures en algunes de les formes anteriors. I, de l'altra, que aquest marge d'apreciació no implica que els estats membres no puguin gravar les empreses que desenvolupen aquestes fonts d'energia i, en concret, els aerogeneradors destinats a la producció de l'energia elèctrica. En un altre ordre de coses, s'analitza també l'article 13.1, lletra e, de la Directiva, relatiu a la necessitat de limitar la repercussió en els usuaris afectats dels costos relatius a determinats procediments administratius (que serien, en definitiva, taxes administra-

tives). Per tant, el TJUE entén que aquest precepte no té en absolut per objecte prohibir que els estats membres estableixin tributs com el cànon controvertit.

En relació amb la Directiva 2009/28, resulten també interessants les consideracions del TJUE sobre la possibilitat que un gravamen sobre els aerogeneradors pugui fer menys atractiva la producció i utilització d'energia eòlica, i posar-ne en risc el desenvolupament. El TJUE assenyalava que el resultat d'això podria ser que utilitzant aquest cànon l'estat membre no arribés a assolir l'objectiu global fixat a la Directiva, la qual cosa significaria un incompliment d'aquest estat de les obligacions previstes en aquesta norma. Ara bé, el TJUE matisa que això no vol dir que la creació del cànon pugui considerar-se en si mateixa contrària a la Directiva esmentada, ja que, com s'ha indicat, els estats membres disposen d'un marge d'apreciació per a assolir aquest objectiu, sempre que es respectin les llibertats fonamentals. Aquest matis es reflecteix també en les conclusions de l'AG (Sra. Juliane Kokott), per a qui el cànon no s'oposa a la Directiva sempre que no impedeixi a l'estat membre assolir les quotes mínimes de consum d'energies renovables que estableix la norma. En suma, exigir un cànon com el controvertit no és contrari a la Directiva 2009/28, però, si amb aquesta mesura no es respecten els objectius globals que estableix la Directiva, llavors sí que estaríem davant d'un incompliment seu de l'estat membre.

c) En segon lloc, pel que fa a l'aplicació de la Directiva 2003/96 (imposició de productes energètics i de l'electricitat), el TJUE analitza si pot considerar-se que aquest cànon grava els «productes energètics» o l'«electricitat» en el sentit de la Directiva i, per tant, si està dins del seu àmbit d'aplicació. La definició d'aquests conceptes es fa sobre la base d'una consolidada doctrina del TJUE en la qual es va posar de manifest, d'una banda, que la llista de productes energètics que estableix la Directiva té caràcter exhaustiu i, de l'altra, que cal que hi hagi un vincle entre el gravamen controvertit i la producció d'electricitat (vegeu, entre altres, *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14 i *OKG*, C-606/13). Així, d'una banda, s'indica que els aerogeneradors sobre els quals recau el cànon autonòmic no fan servir cap dels productes energètics que figuren en la llista de la Directiva. D'altra banda, pel que fa al concepte d'«electricitat», el TJUE assenyalava que no hi ha cap vincle entre el fet imposable del cànon i la producció efectiva d'electricitat pels aerogeneradors.

En aquest sentit, s'argumenta que el cànon no es liquida en funció de l'electricitat que produeixen els aerogeneradors ni sobre la base de la seva capacitat de producció teòrica, sinó que consisteix en una quantitat fixa trimestral en funció de la mida del parc eòlic. Un altre element que es té en compte és el fet que el cànon s'exigeix per ser titular d'un aerogenerador o d'una autorització administrativa, encara que no es dugui a terme explotació i amb independència de la venda d'electricitat. Pel que fa a la possible repercussió del cànon als consumidors, mitjançant la seva inclusió en el preu de l'electricitat, el TJUE assenyalava que no és possible determinar quina part del preu de l'electricitat procedeix en particular de l'electricitat que han produït aquests aerogeneradors, per la qual cosa aquesta part no es pot facturar al consumidor de manera transparent com un component afegit al preu. En el mateix sentit es mostra l'AG, per al qual tampoc no hi ha un vincle suficient entre el gravamen i la producció d'electricitat. Per tot això, el TJUE considera que el cànon no està comprès en l'àmbit d'aplicació de la Directiva 2003/96, ja que aquest cànon no grava els productes energètics ni l'electricitat en el sentit d'aquesta norma.

d) En tercer lloc, pel que fa a la Directiva 2008/118 (règim general dels impostos especials), el TJUE analitza si el gravamen controvertit és compatible amb la possibilitat que es reconeix als estats membres d'exigir altres gravàmens complementaris amb finalitat específica (art. 1.2 de la Directiva). El TJUE recorda una jurisprudència consolidada sobre aquest tipus de gravàmens (*Statoil Fuel & Retail*, C-553/13), en la qual ja es va posar de manifest que, per tal de respectar les diferents tradicions fiscals dels estats membres, aquest article permet que els productes subjectes a impostos especials harmonitzats puguin també ser objecte de gravàmens indirectes complementaris sempre que aquests gravàmens respectin dos requisits: a) tenir finalitat específica i b) respectar les normes impositives aplicables als impostos especials o l'IVA pel que fa a la base imposable, la quota, la meritació i el control de l'impost. Cal ressaltar que aquest tipus de gravàmens complementaris han de recaure sobre productes ja subjectes a impostos especials harmonitzats, és a dir, en el nostre cas hauria de tractar-se d'un gravamen sobre productes energètics o electricitat en el sentit de la Directiva 2003/96. Per tant, atès que en la qüestió anterior ja s'ha considerat que el gravamen controvertit no grava cap d'aquests productes, no procedeix entrar a analitzar si té una finalitat específica o respecta les normes harmonitzades, ja que queda fora de l'àmbit d'aplicació de l'art. 1.2 de la Directiva 2008/118. En aquest sentit, el TJUE conclou que el cànon sobre els aerogeneradors no constitueix un impost que grava el consum de productes energètics o electricitat i, per tant, no està comprès en l'àmbit d'aplicació de la Directiva.

e) La compatibilitat del gravamen controvertit amb el Dret de la Unió deriva més aviat del fet que aquest gravamen queda fora de l'àmbit d'aplicació de les directives en matèria d'impostos especials (directives 2008/118 i 2003/96) i, per tant, es tracta d'un tribut que no està subjecte a les normes harmonitzadores d'aquests impostos. Això no implica que

hi hagi una facultat il·limitada en la regulació d'aquesta classe de gravàmens, ja que han de respectar en tot cas el conjunt de principis i normes generals del Dret de la Unió, en particular les llibertats establertes en el TFUE. D'altra banda, el TJUE especifica que aquest cànon tampoc no s'oposa a la Directiva en matèria de foment d'energies renovables (Directiva 2009/28), ja que es reconeix un marge d'apreciació als estats membres en relació amb les mesures que s'adoptin per a complir els objectius d'aquesta directiva, sempre que es respectin igualment les llibertats fonamentals. Per la resta, com ja hem comentat, l'incompliment de la Directiva 2009/28 podria tenir lloc si un cop arribat el moment no s'aconsegueixen els objectius d'utilització d'energies renovables que estableix la norma, però mai per l'establiment d'un gravamen sobre els aerogeneradors destinats a la producció d'energia elèctrica.

Per acabar, hem d'assenyalar que en el nostre ordenament també hi ha altres tributs sobre el sector elèctric als quals podria resultar aplicable aquesta doctrina. En particular, en l'àmbit estatal, tenim l'impost sobre el valor de la producció elèctrica, creat per la Llei 15/2012 de mesures fiscals per a la sostenibilitat energètica. El Tribunal Suprem, mitjançant Acte de 10 de gener del 2018, ha assenyalat que, després d'aquesta sentència del TJUE, el gravamen estatal no planteja problemes sobre la seva adequació a l'ordenament de la Unió, tot i que persisteixen els dubtes sobre la seva constitucionalitat. Aquests dubtes són els que porten el Tribunal Suprem a plantejar una nova qüestió d'inconstitucionalitat, en particular pel que fa a la seva confluència amb l'àmbit objectiu de l'IAE. Segons el Tribunal Suprem, l'impost estatal sotmet a tributació la mateixa capacitat econòmica per la qual els productors d'energia elèctrica abonen l'IAE, sense que tampoc hagi quedat demostrada nítidament la seva finalitat extrafiscal.

PROCEDIMENT DE RESOLUCIÓ²

⁽²⁾1) Lectura tant de la Guia d'Estudi com del mòdul del material docent corresponents a la matèria i consulta de la normativa aplicable.

2) Lectura detallada del supòsit de fet: identificació dels fets, delimitació de les dates a efectes de determinar la meritació dels possibles impostos i determinació de les qüestions jurídiques que es plantegen.

3) Qualificació tributària dels fets.

4) Determinació de la normativa aplicable.

5) Cerca, en el seu cas, de jurisprudència i doctrina administrativa aplicables al supòsit de fet plantejat.

6) Aplicació de la normativa als fets per respondre a les qüestions jurídiques plantejades en l'enunciat.

1.2. Activitat 3.1.2

ENUNCIAT

Assenyaleu de manera resumida les competències normatives que posseeixen les comunitats autònomes sobre els elements essencials dels impostos cedits següents: impost sobre la renda de les persones físiques, impost sobre el patrimoni, impost sobre successions i donacions, impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, tributs sobre el joc, impost especial sobre determinats mitjans de transport i impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs.

S'han d'indicar els preceptes normatius en què s'inclouen aquestes competències i determinar què passa si una comunitat autònoma decideix no fer-ne ús.

RECURSOS:

- Mòdul 3 dels Materials docents de Dret Financer i Tributari II.
- Guia d'Estudis 3 de Dret Financer i Tributari II.
- Normativa:
  - Llei Orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de Finançament de les Comunitats Autònomes.
  - Llei 22/2009, de 18 de desembre, de finançament de les comunitats autònomes de règim comú.
- Vincles d'interès:
  - Agència Estatal d'Administració Tributària (www.aeat.es): Normativa, informació tributària, Contestacions a consultes tributàries i Resolucions del TEAC.
  - Tribunal Constitucional (www.tribunalconstitucional.es): Jurisprudència constitucional.
  - Consell General del Poder Judicial (www.poderjudicial.es): Jurisprudència del Tribunal Suprem i dels Tribunals Superiors de Justícia.

Podeu consultar a continuació la solució i el procediment de resolució de l'activitat.

SOLUCIÓ³

Capacitat de síntesi

Raonament crític

Comunicació escrita

Habilitats bàsiques d'informàtica tributària

Cerca d'informació

Treball autònom

⁽³⁾Les comunitats autònomes tenen competències normatives per a regular determinats aspectes dels tributs estatals cedits, segons el que preveuen els articles 45 a 53 de la Llei 22/2009, de 18 de desembre. Les comunitats autònomes tenen competències normatives sobre els següents elements essencials dels impostos que s'indiquen a continuació:

Impost sobre la renda de les persones físiques (art. 46):

- Import del mínim personal i familiar aplicable per al càlcul del gravamen autonòmic. Poden augmentar o disminuir les quanties estatals amb el límit del 10%.
- Escala autonòmica aplicable a la base liquidable general. S'exigeix que l'estructura de l'escala sigui progressiva.
- Deduccions en la quota íntegra autonòmica.
- Augments o disminucions en els percentatges de deducció per inversió en habitatge habitual.

Impost sobre el patrimoni (art. 47):

- Mínim exempt.
- Tipus de gravamen.
- Deduccions i bonificacions en la quota. Són compatibles amb les establertes en la normativa estatal.

Impost sobre successions i donacions (art. 48):

- Reduccions de la base imposable. Poden crear les seves pròpies reduccions (s'exigeix que aquestes responguin a circumstàncies de caràcter econòmic o social pròpies de la comunitat autònoma). Pot millorar les reduccions de la normativa estatal.
- Tarifa de l'impost.
- Quanties i coeficients del patrimoni preexistent.
- Deduccions i bonificacions de la quota. Són compatibles amb les previstes en la normativa estatal.

Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats (art. 49):

- Tipus de gravamen de la modalitat de transmissions patrimonials oneroses.
- Deduccions i bonificacions en la quota (sobre qüestions en les quals tinguin competència en matèria de tipus de gravamen). Són compatibles amb les previstes en la normativa estatal.

Tributs sobre el joc (art. 50):

- Exempcions.
- Base imposable.
- Tipus de gravamen i quotes fixes.
- Bonificacions.
- Meritació.

Impost especial sobre determinats mitjans de transport (art. 51):

- Increment dels tipus de gravamen en un 15% com a màxim.

Impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs (art. 52):

- Regulació del tipus de gravamen autonòmic dins de certs límits.

En conclusió, les competències normatives que poden assumir les comunitats autònomes sobre els impostos cedits recauen, fonamentalment, sobre beneficis fiscals (deduccions, bonificacions, etc.) i tipus de gravamen (tarifes). Si una comunitat autònoma no fa ús d'aquestes competències normatives, s'hi aplica, si no, la normativa estatal (art. 53).

PROCEDIMENT DE RESOLUCIÓ⁴

⁽⁴⁾1) Lectura tant de la Guia d'Estudi com del mòdul del material docent corresponents a la matèria i consulta de la normativa aplicable.

2) Lectura detallada de l'enunciat i de les qüestions que es plantegen.

3) Cerca de la normativa aplicable i d'altres recursos jurídics (jurisprudència o doctrina administrativa) en els principals vincles d'interès en matèria tributària o en bases de dades jurídiques.

4) Interpretació de la normativa aplicable.

5) Aplicació de la normativa i de la resta de recursos en matèria tributària, realitzant algun comentari personal sobre la matèria suscitada raonant-ho jurídicament.

1.3. Activitat 3.1.3

ENUNCIAT

Feu, a efectes de l'IRPF 2017, un estudi comparat sobre les deduccions autonòmiques aprovades en relació amb aquest impost en les comunitats autònomes següents: Catalunya i Andalusia. Amb caràcter previ, assenyaieu quins aspectes de l'IRPF són els que poden regular les comunitats autònomes i en quines normes es fonamenta aquesta habilitació. A continuació, elaboreu un breu esquema sobre les mesures aprovades en cadascuna de les comunitats autònomes indicades i assenyaieu les diferències existents en les matèries següents: naixement o adopció, famílies nombroses i monoparentals, discapacitat, habitatge habitual, inversions empresarials o altres matèries.

RECURSOS:

- Mòdul 3 dels Materials docents de Dret Financer i Tributari II.
- Guia d'Estudis 3 de Dret Financer i Tributari II.
- Normativa:
  - Llei Orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de Finançament de les Comunitats Autònomes.
  - Llei 22/2009, de 18 de desembre, de finançament de les comunitats autònomes de règim comú.
- Vincles d'interès:

Capacitat de síntesi

Raonament crític

Comunicació escrita

Habilitats bàsiques d'informàtica tributària

Cerca d'informació

Treball autònom

- Agència Estatal d'Administració Tributària (www.aeat.es): Normativa, informació tributària, Contestacions a consultes tributàries i Resolucions del TEAC.
- Tribunal Constitucional (www.tribunalconstitucional.es): Jurisprudència constitucional.
- Consell General del Poder Judicial (www.poderjudicial.es): Jurisprudència del Tribunal Suprem i dels Tribunals Superiors de Justícia.

Podeu consultar a continuació la solució i el procediment de resolució de l'activitat.

SOLUCIÓ⁵

⁽⁵⁾En l'IRPF, les comunitats autònomes poden regular les deduccions sobre la quota íntegra autonòmica sempre que es corresponguin amb les matèries següents (art. 46.1.c Llei 22/2009, de 18 de desembre, per la qual es regula el sistema de finançament):

- Circumstàncies personals i familiars, inversions no empresarials i aplicació de renda, sempre que no representin, directament o indirectament, una minoració del gravamen efectiu d'alguna o algunes categories de renda.
- Subvencions i ajudes públiques no exemptes que es percebin de la comunitat autònoma, amb excepció de les que afectin el desenvolupament d'activitats econòmiques o les rendes que s'integrin a la base de l'estalvi.

Les competències normatives de les comunitats autònomes abasten no només l'establiment de les deduccions sinó també la regulació del seu contingut. Per això, poden regular també la determinació de la justificació exigible per a poder practicar les deduccions, els límits de deducció, la seva submissió o no al requisit de comprovació de la situació patrimonial i les regles especials que, si escau, s'hagin de tenir en compte en els supòsits de tributació conjunta, període impositiu inferior a l'any natural i determinació de la situació familiar.

A més, les comunitats autònomes també poden establir augments o disminucions en els percentatges de deducció per inversió en habitatge habitual (art. 46.1.d Llei 22/2009).

Al web de l'Agència Tributària (www.agenciatributaria.es), es pot trobar un resum de les mesures en matèria de tributs cedits. En l'apartat normativa i criteris interpretatius, hi ha una secció sobre fiscalitat autonòmica i local, en la qual figura la normativa tributària aprovada per les diferents comunitats autònomes. En aquesta secció hi ha un resum amb les mesures vigents en matèria de tributs cedits el 2017.

D'acord amb la informació que figura al web de l'Agència podem comentar les mesures següents i apreciar importants diferències entre les aprovades a Catalunya i Andalusia:

a) Naixement o adopció. A Andalusia s'estableix una deducció per a beneficiaris d'ajudes autonòmiques de suport a les famílies per fills menors de 3 anys i per parts múltiples: 50 euros per fill que integri la unitat familiar sempre que els seus ingressos no excedeixin 11 vegades el salari mínim interprofessional. S'estableix també, com a mesura complementària amb l'anterior, una deducció per adopció de fills en l'àmbit internacional: 600 euros, sempre que la suma de les bases imposables general i de l'estalvi no sigui superior a 80.000 euros en tributació individual o 100.000 euros en conjunta. A Catalunya, també s'estableixen deduccions per naixement o adopció de fill (150 euros en declaració individual i 300 euros en declaració conjunta).

b) Famílies nombroses i monoparentals. A Andalusia s'estableix una deducció per a pares o mares de família monoparental: 100 euros, sempre que la suma de les bases imposables general i de l'estalvi no sigui superior a 80.000 euros en tributació individual o 100.000 euros en conjunta. Aquesta deducció s'incrementarà en 100 euros per cada ascendent major de 75 anys que convisqui amb la família monoparental sempre que generin el

dret a l'aplicació del mínim per ascendents majors de 75 anys. A Catalunya, es reconeix una deducció per a contribuents que enviuden durant l'exercici: 150 euros, aplicable en aquest exercici i en els dos següents. S'eleva a 300 euros si el contribuent té al seu càrrec un o més descendents. També s'estableix una deducció per lloguer d'habitatge habitual per a vidus, de 65 anys o majors, i famílies nombroses.

c) Discapacitat. A Andalusia hi ha diverses deduccions que tenen en compte la discapacitat del contribuent o de la seva família. Per a subjectes passius amb grau de discapacitat igual o superior al 33%: 100 euros, sempre que la suma de les bases imposables general i de l'estalvi no sigui superior a 19.000 euros en tributació individual o a 24.000 euros en tributació conjunta. Per a contribuents amb cònjuges o parelles de fet amb grau de discapacitat igual o superior al 65%: 100 euros, sempre que la suma de les bases imposables general i de l'estalvi no sigui superior a 19.000 euros en tributació individual o a 24.000 euros en tributació conjunta. També s'estableix una deducció de 100 euros per assistència a persones amb discapacitat (ascendents o descendents). A Catalunya, en l'àmbit de les deduccions autonòmiques, la discapacitat es reconeix a efectes d'aplicar la deducció per lloguer d'habitatge habitual, per a persones amb discapacitat igual o superior al 65%.

d) Habitatge habitual. A Andalusia, es preveuen diverses deduccions tant per lloguer com adquisició d'habitatge habitual (beneficiaris d'ajudes autonòmiques per adquisició o rehabilitació d'habitatge; adquisició o rehabilitació d'habitatge habitual que tingui la qualificació d'habitatge protegit; adquisició o rehabilitació d'habitatge habitual per joves menors de 35 anys; lloguer de l'habitatge habitual per joves menors de 35 anys). A Catalunya, també es contemplen diverses deduccions en aquest sentit: 1) lloguer d'habitatge habitual (joves de 32 anys o menys, aturats durant 183 dies o més, minusvàlids amb discapacitat igual o superior al 65%, vidus i vídues de 65 anys o majors i famílies nombroses) i 2) tram autonòmic de la deducció estatal per habitatge habitual i rehabilitació de l'habitatge habitual.

e) Inversions empresarials. En ambdues comunitats autònomes es reconeixen deduccions per aquest concepte, és a dir, per quantitats invertides en l'adquisició d'accions o participacions socials. A Andalusia es reconeix un 20% i a Catalunya un 30%, sobre les quantitats invertides durant l'exercici en l'adquisició d'accions o participacions com a conseqüència de la constitució o ampliació de capital en societats mercantils. L'import màxim de la deducció a Andalusia és de 4.000 euros i a Catalunya, de 6.000 euros. A més, en el cas de Catalunya, els percentatges i límits anteriors augmenten en el cas de societats creades o participades per universitats o centres de recerca. En ambdues comunitats autònomes s'estableixen determinats requisits en relació amb el percentatge de participació (40%/35%), el període de manteniment, la naturalesa de l'entitat i els supòsits d'ampliació de capital.

f) Empleats de la llar (Seguretat Social). A Andalusia s'estableixen dues deduccions en aquest sentit. Una deducció del 15% de l'import de la quota fixa satisfeta a la Seguretat Social per l'empresari, en el règim especial de treballadors de la llar, per a atendre persones amb discapacitat que necessitin ajuda, amb el límit de 500 euros anuals. I una altra deducció per ajuda domèstica: 15% de l'import de la quota fixa corresponent a la cotització anual d'un empleat satisfeta a la Seguretat Social per l'ocupador en el sistema especial del règim general d'empleats de la llar, amb un límit màxim de 250 euros anuals, que serà actualitzat anualment d'acord amb la legislació vigent. S'exigeix que els cònjuges o integrants de la parella de fet siguin pares o mares de fills que formin part de la unitat familiar i percebin rendiments del treball o d'activitats econòmiques. S'aplica també al pare o la mare de família monoparental que percebi igualment rendiments del treball o d'activitats econòmiques. Aquesta última deducció també l'hauríem pogut comentar en els apartats anteriors sobre discapacitat o famílies monoparentals.

g) Donatius. A Catalunya s'estableixen també importants deduccions autonòmiques en relació amb els donatius realitzats en favor de determinades entitats: Institut d'Estudis Catalans, Institut d'Estudis Aranesos, Acadèmia Aranesa de la Llengua Occitana, entitats privades sense finalitat de lucre, organitzacions sindicals i empresarials, o col·legis professionals o altres corporacions de dret públic que tinguin com a finalitat el foment de la llengua catalana o de l'occitana i que figurin en el cens que elabora el departament competent en matèria de política lingüística. També s'estableix una altra deducció per donatius a favor de fundacions o associacions que figurin en el cens d'entitats ambientals vinculades a l'ecologia i a la protecció i millora del medi ambient del departament competent en aquesta matèria. A Andalusia no hi ha deduccions sobre aquesta matèria.

h) Préstecs. Pel pagament d'interessos de préstecs concedits per mitjà de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca per al finançament d'estudis de màster i de doctorat: 100%. A Andalusia tampoc no hi ha deduccions sobre aquesta matèria.

i) Treballadors per despeses de defensa jurídica de la relació laboral. A Andalusia s'estableix una deducció per l'import de les despeses de defensa jurídica que satisfacin

els contribuents en procediments d'acomiadament, extinció de contracte o reclamació de quantitats, amb el límit de 200 euros.

Com es pot observar, hi ha diferències notables entre les deduccions establertes en totes dues comunitats autònomes. Si bé en totes dues es reconeixen deduccions familiars i per habitatge habitual, la veritat és que els seus imports i percentatges varien considerablement d'una a l'altra. A més, a Andalusia destaquen deduccions com les previstes en relació amb els empleats de la llar i les despeses de defensa jurídica, que no existeixen a Catalunya. En canvi, a Catalunya destaquen les deduccions de caràcter empresarial (més avantatjoses que a Andalusia) i les deduccions per donatius a favor d'activitats de patrocini o mecenatge de determinades polítiques socials (lingüístiques i mediambientals). En general, com s'ha vist, les deduccions autonòmiques afecten diverses matèries (circumstàncies familiars, suport a persones amb discapacitat, accés a l'habitatge o inversions empresarials, entre d'altres), i hi ha diferències importants entre les comunitats autònomes analitzades.

PROCEDIMENT DE RESOLUCIÓ⁶

⁽⁶⁾1) Lectura tant de la Guia d'Estudi com del mòdul del material docent corresponents a la matèria i consulta de la normativa aplicable.

2) Lectura detallada de l'enunciat i de les qüestions que es plantegen.

3) Cerca de la normativa aplicable i d'altres recursos jurídics (jurisprudència o doctrina administrativa) en els principals vincles d'interès en matèria tributària o en bases de dades jurídiques.

4) Interpretació de la normativa aplicable.

5) Aplicació de la normativa i de la resta de recursos en matèria tributària, realitzant algun comentari personal sobre la matèria suscitada raonant-ho jurídicament.

2. Sistema tributari local

2.1. Activitat 3.2.1

ENUNCIAT

El Sr. Mateu és propietari d'un immoble urbà. L'immoble va tenir una base liquidable a efectes de l'IBI de 2016 de 36.000 euros. A finals d'aquell any, se li notifica al Sr. Mateu un valor cadastral revisat de 126.000 euros. Les ordenances fiscals de l'ajuntament estableixen el tipus màxim de gravamen previst en la Llei d'Hisendes Locals i l'incrementen en tots els punts percentuals previstos en la Llei en presentar-se totes les circumstàncies en el municipi (capital de província, servei de transport públic de superfície i prestació de més serveis d'aquells que obliga la llei). L'ordenança fiscal ha establert també una bonificació del 50% per a aquells contribuents que tinguin la condició de titulars de família nombrosa, condició que es presenta en el Sr. Mateu. Determineu la quota líquida que ha d'abonar el Sr. Mateu en concepte de l'IBI de 2017.

RECURSOS:

- Mòdul 3 dels Materials docents de Dret Financer i Tributari II.
- Guia d'Estudis 3 de Dret Financer i Tributari II.
- Normativa:
  - Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals.
- Vincles d'interès:
  - Agència Estatal d'Administració Tributària (www.aeat.es): Normativa, informació tributària, Contestacions a consultes tributàries i Resolucions del TEAC.
  - Tribunal Constitucional (www.tribunalconstitucional.es): Jurisprudència constitucional.
  - Consell General del Poder Judicial (www.poderjudicial.es): Jurisprudència del Tribunal Suprem i dels Tribunals Superiors de Justícia.

Podeu consultar a continuació la solució i el procediment de resolució de l'activitat.

Capacitat
d'anàlisi

Comunicació
escrita

Habilitats
bàsiques
d'informàtica
tributària

Cerca
d'informació

Resolució
de
problemes

Treball
autònom

SOLUCIÓ⁷

⁽⁷⁾L'impost sobre béns immobles (IBI) és un impost municipal, de caràcter obligatori per a tots els municipis (article 59 LHL), en el que el subjecte passiu (contribuent) és el titular del bé immoble (article 63 LHL). Per determinar la quota líquida hem d'efectuar les següents operacions.

En primer lloc, determinar la base imposable. D'acord amb l'article 65 de la LHL la base imposable està constituïda pel valor cadastral de l'immoble. En aquest cas, el valor cadastral que es notifica a finals d'any al contribuent és un valor cadastral revisat de 126.000 euros.

En segon lloc, si procedeix, s'ha de practicar en la base imposable la reducció prevista a l'article 67 LHL per obtenir la base liquidable. En el present supòsit, en produir-se un increment del valor cadastral és procedent aplicar la reducció citada. Sobre això hem de tenir en compte dues qüestions: a) la base de la reducció i b) el coeficient reductor.

La base de la reducció està constituïda per la diferència positiva entre el nou valor cadastral i la base liquidable de l'exercici anterior (article 68.4 LHL). L'operació seria la següent: 126.000 (nou valor) - 36.000 (base liquidable IBI 2013) = 90.000 euros. Quant al coeficient reductor, la llei estableix que tindrà un valor de 0,9 el primer any i anirà disminuint en 0,1 anualment fins a la seva desaparició (article 68.3 LHL). Això significa que l'increment de valor cadastral (90.000 euros) entraria efectivament en vigor per desenes parts a partir de 2017. La quantia de la reducció d'aquest primer any seria: (126.000 - 36.000) x 0,9 = 81.000. Aquesta quantitat redueix la base imposable (126.000 - 81.000) i dona com a resultat una base liquidable per a l'exercici 2017 de 45.000 euros.

En tercer lloc, hem d'aplicar sobre la base liquidable el tipus de gravamen per obtenir així la quota íntegra (article 71 LHL). En aquest cas, les ordenances fiscals han establert el tipus màxim previst en la llei, això és, 1,10% en tractar-se d'un bé immoble urbà (article 72.1 LHL). El supòsit també ens indica que l'ajuntament ha decidit incrementar aquest tipus de gravamen en tots els punts percentuals previstos en la llei en presentar-se les circumstàncies de l'article 71.3 LHL. L'increment del tipus de gravamen de l'1,10% en tots els punts percentuals previstos donaria lloc a un tipus de gravamen de l'1,3% (1,10 + 0,07 + 0,06). En conseqüència, la quota íntegra serà el resultat d'aplicar 1,3% (tipus de gravamen) sobre 45.000 euros (base liquidable) = 585 euros.

En quart lloc, haurem d'aplicar les bonificacions que siguin procedents. En aquest supòsit, l'ajuntament ha decidit fer ús de la bonificació per a famílies nombroses que li autoritza la llei, establint l'ordenança un import del 50% (article 74.4 LHL). Per obtenir la quota líquida hem de minorar la quota íntegra en l'import de les bonificacions (article 71.2 LHL). La quota líquida seria, per tant, el resultat de la següent operació: 585 (quota íntegra) - 292,5 (bonificació) = 292,5 euros.

PROCEDIMENT DE RESOLUCIÓ⁸

⁽⁸⁾1) Lectura tant de la Guia d'Estudi com del mòdul del material docent corresponents a la matèria i consulta de la normativa aplicable.

2) Lectura detallada del supòsit de fet: identificació dels fets, delimitació de les dates a efectes de determinar la meritació dels possibles impostos i determinació de les qüestions jurídiques que es plantejen.

3) Qualificació tributària dels fets.

4) Determinació de la normativa aplicable.

5) Cerca, en el seu cas, de jurisprudència i doctrina administrativa aplicables al supòsit de fet plantejat.

6) Aplicació de la normativa als fets per respondre a les qüestions jurídiques plantejades en l'enunciat.

2.2. Activitat 3.2.2

ENUNCIAT

La Sra. Rodríguez és propietària d'un pis amb un valor cadastral de 100.000 euros el 2017. Aquest valor cadastral és el resultat d'una revisió cadastral duta a terme durant l'any 2013, en el qual es va produir una modificació de valors cadastrals com a conseqüència d'un procediment de valoració col·lectiva de caràcter general. Del total del valor cadastral, 60.000 euros corresponen al valor del terra i la resta a l'edificació. El pis va ser adquirit per la Sra. Rodríguez el juny de 2007 i l'abril de 2017 es procedeix a la venda del pis. Suposem que l'ordenança fiscal estableix per a aquest any una reducció del 40% sobre els nous valors cadastrals, un coeficient anual d'increment per a períodes de fins deu anys de 3,5 i un tipus únic de gravamen del 20%. Determineu la quota íntegra que ha d'abonar la Sra. Rodríguez per l'impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana.

RECURSOS:

- Mòdul 3 dels Materials docents de Dret Financer i Tributari II.
- Guia d'Estudis 3 de Dret Financer i Tributari II.
- Normativa:
  - Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals.
- Vincles d'interès:
  - Agència Estatal d'Administració Tributària (www.aeat.es): Normativa, informació tributària, Contestacions a consultes tributàries i Resolucions del TEAC.
  - Tribunal Constitucional (www.tribunalconstitucional.es): Jurisprudència constitucional.
  - Consell General del Poder Judicial (www.poderjudicial.es): Jurisprudència del Tribunal Suprem i dels Tribunals Superiors de Justícia.

Podeu consultar a continuació la solució i el procediment de resolució de l'activitat.

SOLUCIÓ⁹

Capacitat
d'anàlisi

Comunicació
escrita

Habilitats
bàsiques
d'informàtica
tributària

Cerca
d'informació

Resolució
de
problemes

Treball
autònom

⁽⁹⁾L'impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana (conegut com la plusvàlua) és un impost municipal de caràcter potestatiu (article 59.2 LHL). El contribuent, en el cas de transmissions oneroses, és el venedor o transmetent del terreny (article 106.1 b LHL). Per determinar la quota d'aquest impost, hem d'efectuar les següents operacions.

Abans que res, hem de tenir present que la base imposable està constituïda per l'increment de valor dels terrenys, posat de manifest en el moment de la meritació i experimentat al llarg d'un període màxim de vint anys (article 107.1 LHL).

En primer lloc, per determinar la base imposable caldrà calcular el valor del terreny en el moment de la meritació (en el present supòsit la meritació és la data de la transmissió - article 109.1 a LHL-). Amb caràcter general el valor del terreny serà el que tingui aquest a efectes de l'IBI, això és, el valor cadastral (article 107.2 a LHL). A més, en aquest cas, per calcular el valor del terreny és necessari tenir en compte que s'ha produït una modificació de valors cadastrals com a conseqüència d'un procediment de valoració col·lectiva de caràcter general. Això significa que sobre el valor de terreny s'ha d'aplicar una reducció que estableixen els ajuntaments durant els cinc primers anys d'efectivitat dels nous valors. En el nostre cas, seria una reducció del 40% sobre el nou valor de 60.000 = 36.000 euros. Aquest serà el valor del terreny que hem de prendre en consideració.

En segon lloc, sobre el valor del terreny així considerat s'ha d'aplicar el percentatge anual que determini l'ajuntament dins dels límits i les regles previstes a l'article 107.4 LHL. En aquest cas, l'ajuntament ha establert el coeficient màxim que li permet la llei per a períodes de fins deu anys (3,5). Aquest coeficient l'hem de multiplicar pel nombre d'anys al llarg dels quals s'hagi posat de manifest l'increment de valor, considerant només els anys complets, és a dir, sense tenir en compte fraccions d'anys. En el nostre cas, l'immoble s'adquireix el juny de 2007 i es ven l'abril de 2017, per la qual cosa serien 9 anys complets. De manera que l'operació serien $9 \times 3,5 = 31,5\%$. Aquest seria el percentatge que hem d'aplicar sobre el valor del terreny abans calculat (36.000 euros). Així, obtenim una base imposable d'11.340 euros.

En tercer lloc, per calcular la quota íntegra hem d'aplicar sobre la base imposable el tipus de gravamen (article 108.2 LHL). Cada ajuntament pot fixar el seu propi tipus de gravamen sense que en cap cas superi el límit legal del 30% (article 108.1 LHL). Fent ús d'aquesta facultat, l'ajuntament del present cas ha establert un tipus de gravamen del 20%. La quota íntegra serà, per tant, $11.340 \times 0,2 = 2.268$ euros.

PROCEDIMENT DE RESOLUCIÓ¹⁰

⁽¹⁰⁾1) Lectura tant de la Guia d'Estudi com del mòdul del material docent corresponents a la matèria i consulta de la normativa aplicable.

2) Lectura detallada del supòsit de fet: identificació dels fets, delimitació de les dates a efectes de determinar la meritació dels possibles impostos i determinació de les qüestions jurídiques que es plantegen.

3) Qualificació tributària dels fets.

4) Determinació de la normativa aplicable.

5) Cerca, en el seu cas, de jurisprudència i doctrina administrativa aplicables al supòsit de fet plantejat.

6) Aplicació de la normativa als fets per respondre a les qüestions jurídiques plantejades en l'enunciat.

2.3. Activitat 3.2.3

ENUNCIAT

La Fundació Energia Sostenible va fer una obra en un solar de la seva propietat. Aquesta obra incloïa la implantació de panells d'energia solar degudament homologats per l'Administració. La Fundació va suportar les despeses que va comportar fer-los i va contractar l'empresa Cimientos, SA perquè executés la realització material de l'obra. El pressupost de l'obra visat pel Col·legi Oficial d'Arquitectes va pujar a 480.000 euros. L'ajuntament va concedir la preceptiva llicència, la taxa de la qual va ser de 2.000 euros, i va efectuar la liquidació provisional de l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres el 2015. Dos anys després van finalitzar les obres amb un cost més elevat de l'inicialment previst (520.000 euros). Les ordenances fiscals vigents estableixen un tipus de gravamen de l'ICIO del 4%. També preveïen una bonificació del 50% per a les obres que incorporessin sistemes per a l'aprofitament tèrmic o elèctric de l'energia solar i s'establí que l'import satisfet per la taxa d'obres era deduïble de la quota bonificada de l'ICIO.

Amb les dades que es faciliten, determineu quin és el subjecte passiu de l'ICIO i efectueu la liquidació provisional i definitiva d'aquest impost.

RECURSOS:

- Mòdul 3 dels Materials docents de Dret Financer i Tributari II.
- Guia d'Estudis 3 de Dret Financer i Tributari II.
- Normativa:
  - Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals.
- Vincles d'interès:
  - Agència Estatal d'Administració Tributària (www.aeat.es): Normativa, informació tributària, Contestacions a consultes tributàries i Resolucions del TEAC.
  - Tribunal Constitucional (www.tribunalconstitucional.es): Jurisprudència constitucional.
  - Consell General del Poder Judicial (www.poderjudicial.es): Jurisprudència del Tribunal Suprem i dels Tribunals Superiors de Justícia.

Podeu consultar a continuació la solució i el procediment de resolució de l'activitat.

Capacitat
d'anàlisi

Comunicació
escrita

Habilitats
bàsiques
d'informàtica
tributària

Cerca
d'informació

Resolució
de
problemes

Treball
autònom

SOLUCIÓ¹¹

⁽¹¹⁾L'impost sobre construccions, instal·lacions i obres és un tribut municipal de caràcter potestatiu la regulació del qual es troba en els articles 100 a 103 de la LHL.

Quant als subjectes passius, en aquest impost es distingeix entre el contribuïent i el substituït del contribuïent (art. 101). És contribuïent el propietari de l'obra, és a dir, qui suporti les despeses o el cost que comporti la seva realització. És substituït del contribuïent qui sol·liciti les llicències o faci les obres. Aquesta distinció és prevista per als casos en què l'obra la duu a terme materialment una empresa diferent de la que suporta les despeses de la seva realització. Com se sap, el substituït està obligat a complir totes les obligacions formals i materials i pot exigir al contribuïent l'import de la quota tributària satisfeta (art. 36.3 de la LGT i 101.2 de la LHL).

Per tant, en aquest cas tindrà la condició de contribuïent la Fundació Energia Sostenible i serà substituïda del contribuïent l'empresa Cimientos, SA. Aquestes són les dues classes de subjectes passius que apareixen en el supòsit.

Quant a la liquidació provisional, hem de tenir en compte el règim que estableix l'impost a causa de la diferència que hi pot haver entre el cost inicial de les obres i el cost real. L'article 103.1 de la LHL estableix que quan s'iniciï l'obra es practicarà una liquidació provisional a compte sobre una base imposable que es pot determinar en funció de dos criteris (pressupost presentat pels interessats i visat pel col·legi oficial o segons els índexs o mòduls que prevegi l'ordenança). En aquest cas disposem del pressupost de l'obra visat pel Col·legi Oficial d'Arquitectes.

Tingueu en compte les competències normatives que en aquest punt tenen les entitats locals d'acord amb el que preveu la LHL. El tipus de gravamen és el fixat per cada ajuntament sense que pugui excedir el 4% (art. 102.3); en aquest cas, l'ajuntament ha optat per establir el màxim. Els ajuntaments poden establir una bonificació de fins al 95% per als sistemes d'aprofitament energètic (art. 103.2 b); en aquest cas, s'ha establert un 50% de bonificació. A més, poden establir que la taxa per la llicència urbanística sigui deduïble de la quota de l'ICIO (art. 103.3), i així s'ha establert en aquest cas.

Per tant, la liquidació provisional dona lloc a una quota de 19.200 euros (base imposable: 480.000 i tipus de gravamen: 4%). A aquesta quota s'ha d'aplicar la bonificació del 50% prevista per a les instal·lacions d'aprofitament tèrmic o elèctric ($19.200 - 9.600 = 9.600$). Finalment, sobre aquesta quota bonificada s'ha de deduir l'import de la taxa ($9.600 - 2.000 = 7.600$ euros). Aquesta és la quantitat que ha d'ingressar el substituït del contribuïent per la liquidació provisional.

Ara bé, a causa que el cost real de l'obra pot ser diferent una vegada que aquesta hagi conclòs, s'estableix que l'ajuntament pot modificar la base imposable anterior practicant la corresponent liquidació definitiva (art. 103.1 *in fine*). Si considerem que el cost real i efectiu de l'obra ha estat finalment de 520.000 euros, s'ha de modificar la base imposable i calcular el resultat de la liquidació definitiva.

Amb la nova base imposable, la quota és de 20.800 euros (base imposable: 520.000 i tipus de gravamen 4%). A aquesta quota s'ha d'aplicar la bonificació del 50% prevista per a les instal·lacions d'aprofitament tèrmic o elèctric ($20.800 - 10.400 = 10.400$). Sobre aquesta quota bonificada s'ha de deduir l'import de la taxa ($10.400 - 2.000 = 8.400$). Com que anteriorment s'havia satisfet en la liquidació provisional una quota inferior, correspon ingressar ara l'excés ($8.400 - 7.600 = 800$ euros). Aquesta és la quantitat que ha d'ingressar el substituït del contribuïent per la liquidació definitiva.

PROCEDIMENT DE RESOLUCIÓ¹²

⁽¹²⁾1) Lectura tant de la Guia d'Estudi com del mòdul del material docent corresponents a la matèria i consulta de la normativa aplicable.

2) Lectura detallada del supòsit de fet: identificació dels fets, delimitació de les dates a efectes de determinar la meritació dels possibles impostos i determinació de les qüestions jurídiques que es plantegen.

3) Qualificació tributària dels fets.

4) Determinació de la normativa aplicable.

- 5) Cerca, en el seu cas, de jurisprudència i doctrina administrativa aplicables al supòsit de fet plantejat.
- 6) Aplicació de la normativa als fets per respondre a les qüestions jurídiques plantejades en l'enunciat.

